1919.

9. Etnografiska avdelningen.

Avdelningens ställning med hänsyn till lokalfrågan, som under de två sista åren genom upplåtandet av de provisoriska lokalerna i Akademiens f. d. byggnad vid Vallingatan temporärt förbättrades, har under året åter blivit mycket bekymmersam och befinner sig i närvarande stund i ett bryd-sammare läge än någonsin förut. Ehuru detta faktum torde vara väl bekant, må det här med några ord erinras om händelsernas förlopp.

Till följd av riksdagsbeslutet rörande ombyggnad av Akademiens gamla byggnad till förmån för flera viktiga statsinstitutioner måste Avdelningen före den 1 april 1919 hava utrymt de bägge våningar, den därstädes sedan hösten 1916 disponerat. Detta utrymningsarbete påbörjades i slutet av året. För att för minsta möjliga kostnad kunna magasinera de här förvarade samlingarna bestämdes av Akademien, att allt tillgängligt utrymme uti lokalerna å Grönlandet Södra, såväl i utställningslokalerna som i f. d. Valmuseet, skulle i största möjliga utsträckning tagas i anspråk för magasineringsändamål.

För den återstående delen av samlingarna, som ej kunde inrymmas i dessa lokaler, föreslog Akademien att, då ej någon annan hyresfri lokal i någon av statens byggnader kunde påräknas, borde genom Byggnadsstyrelsens försorg förhyras ljusa och uppvärmbara magasinslokaler i någon av stadens utkanter.

Då det emellertid trots upprepade efterforskningar och annonsering ej lyckades att för rimligt pris anskaffa några dylika lokaler, så beslöt Akademien på Byggnadsstyrelsens förslag att bereda plats för de etnografiska samlingar, som ej kunde rymmas i lokalerna å Grönlandet Södra, å vindarna i Riksmuseets nybyggnader vid Freskati.

För att dessa förändringar skulle kunnna genomföras,

stängdes Etnografiska museets samtliga utställningslokaler den 21 oktober för allmänheten och skolorna.

På anhållan av intendenten vid Göteborgs museum, friherre E. Nordenskiöld, gav Akademien, sedan Kungl. Maj:ts medgivande inhämtats, sin tillåtelse, att dennes sydamerikanska samlingar skulle få nedpackas och tills vidare deponeras i Göteborgs museum.

Avdelningen har under året mottagit följande gåvor:

En av museets vänner har donerat en värdefull arkeologisk samling från Costa Rica, omfattande 1,056 nummer, såväl från republikens Stillahavskust som från högslätterna. Förvärvet giver ett rikligt jämförelsematerial till de av avdelningens intendent tidigare från nämnda trakter hemförda samlingarna och inrymmer bl. a. ett stort antal keramiska föremål med de för dessa trakter säregna djur- och människofigurerna i relief samt i många fall med målade ornament. Vidare omfattar samlingen en mängd föremål av sten, såsom malstenar (metates), stenyxor, hammare, amuletter, pärlor och andra prydnadsföremål m. m.

Herr Didrik Bildt har åter genom en gåva visat sitt intresse för avdelningen, i det han till densamma överlämnat 11 st. vävnader från indianer i Columbia samt 17 st. japanska schabloner av papp till mönster å tyger. De förstnämnda, som bestå av väskor, kvinnobälten och pannbindlar, utgöra en komplettering av de columbianska vävnader, som herr Bildt tidigare skänkt till museet.

Katalogiseringsarbetena vid avdelningen ha under året, förutom smärre samlingar, omfattat kapten E. Arrhenius' Kongo-samling samt ingenjör J. F. Andersson's stora donation av masker och kultattribut m. m. från Ceylon.

På grund av de hinder, som krigstiden lagt i vägen, ha under året inga expeditionsarbeten kunnat ingångsättas. Det har icke ens varit möjligt att ombesörja hemsändandet av de värdefulla samlingar, som i flera exotiska länder gjorts för museets räkning och ännu vänta på transportmöjligheter. Icke ens de sist gjorda samlingarna, nämligen av docenten Sixten Bock och doktor Thorild Wulff, hava kommit avdelningen tillhanda.

Herr D. Bildt har skänkt det av F. R. Martin utgivna stora planschverket »Zeichnungen nach Wu Tao-Tze aus der Götter- und Sagenwelt Chinas» (München 1913). Mr

Clarence B. Moore, Philadelphia, har till sina föregående gåvor till biblioteket lagt sitt sista arbete »The Northwestern Florida Coast revisited» (Philadelphia 1918), ävensom intendenten G. J:son Karlin sitt »Kulturhistoriska museet i Lund» (Lund 1918) samt professor A. G. Nathorst några småskrifter.

I och för studier har Avdelningen besökts av: professor G. Steffen, greve Eric von Rosen, friherre Erland Nordenskiöld, antikvarien Otto Frödin och doktor Gustaf Bolinder, vilka huvudsakligen studerat sydamerikanska samlingar, samt intendenten G. J:son Karlin, som sysslat med lerkärl och keramik i allmänhet, amanuensen fröken Gerda Cederblom och textilexperten fröken Elisabet Thorman m. fl. hava studerat vävnader. Kaptenen E. F. Fick har gjort studier över sadlar, betsel och sporrar samt andra med ridkonsten förbundna tillbehör. Militära myndigheter hava begagnat sig av museets samlingar och bibliotek i och för erhållande av upplysningar rörande vissa grenar av primitiva folks transportväsende. Patent- och registreringsverket har anlitat samlingarna för studier av speciella slag av fotbeklädnad, och likaså har man från ingenjörshåll lånat fotografier och litteratur, som behandla vissa båtkonstruktioner. Slutligen har ett antal konstnärer begagnat sig av samlingarna i olika syften.

Avdelningen har under 1918 besökts av 2,897 personer. Att antalet besökande varit så mycket mindre än föregående år, beror dels därpå, att museet på grund av inpacknings- och överflyttningsarbeten måste stängas redan den 21 oktober, dels på att en av de bägge kvällsvisningarna, som, alltsedan elektriskt ljus infördes i museilokalerna, ägt rum, på grund av de höga kostnaderna för elektrisk belysning under året varit inställda. Visningstiderna under 1918 hava för övrigt varit följande:

för lokalerna i Vallingatan 1 lördagar kl. 12—2 e. m. samt för de i Vallingatan 2 onsdagar under samma tid. Jämte dessa ordinarie visningstider har Avdelningen i Vallingatan 2 under vintermånaderna (jan.—april) hållits öppen söndagar kl. 1—3 samt även en kväll i veckan, nämligen torsdagar kl. 7—9 e. m. Dessutom har Avdelningen också på andra tider varit tillgänglig för skolor, konstnärer och resande.

Assistenten d:r K. G. LINDBLOM har åtnjutit en månads tjänstledighet i och för militärtjänst samt kvinnliga biträdet ALMA SCHALIN på grund av sjukdom beviljats tjänstledighet fr. o. m. den 1 oktober till årets slut. Till Avdelningens personal har under året även hört en nattvakt å extra ordinarie stat.

C. V. Hartman.